

รายงานผลการประเมินองค์กร

เรื่อง การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ประจำปีงบประมาณ 2552

*****

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้แนวคิด หลักการจัดการความรู้ มาใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาบุคลากรขององค์กร ตั้งแต่ปี 2548 ถึงปัจจุบัน เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานบนฐานทรัพยากร (Resource based) เป็นการทำงานบนฐานความรู้ (Knowledge based) โดยยึดนโยบาย “พัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง” ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ได้ดำเนินการกับ 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ 3 โครงการ คือ 1) การส่งเสริมความเข้มแข็งของเกษตรกร ครอบคลุมเกษตรกร องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ชุมชนเกษตรกร : โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 2) การส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตร : โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน และ 3) การให้บริการทางการเกษตรและช่วยเหลือเกษตรกร โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการงานส่งเสริมการเกษตร : โครงการศูนย์เรียนรู้การเกษตรพอเพียง ดังนั้นเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานในรอบปีจึงเห็นควรประเมินผลการดำเนินการจัดการความรู้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการความรู้ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการความรู้ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร 2) เพื่อศึกษาความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการนำการจัดการความรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร และ 3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำและวัฒนธรรมในการจัดการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร กลุ่มบุคคลเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินผลองค์กรของ PMQA การรวบรวมข้อมูลใช้เวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับเขต (RW) ครั้งที่ 3/2552 และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน (โปรแกรม SPSS for Window) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

หมวดที่ 1 กระบวนการจัดการความรู้ พบว่า ในการใช้กระบวนการจัดการความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับหน่วยงานย่อยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.32$) หมายความว่า องค์กรมีการวิเคราะห์ถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ในเรื่องการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบเกิดการแสวงหาข้อมูล เจ้าหน้าที่ทุกคนในองค์กรเกิดการมีส่วนร่วมในการแสวงหาความคอดีใหม่ ๆ และการถ่ายทอด Best Practice

หมวดที่ 2 ภาวะผู้นำ พบว่า การจัดการความรู้ที่เป็นภาวะผู้นำของหน่วยงานนั้นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.30$) หมายความว่า ผู้บริหารหน่วยงานมีการกำหนดให้การจัดการความรู้เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญขององค์กร ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดเก็บองค์ความรู้ไว้ในคลังหน่วยงาน (Knowledge Asset) ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์องค์กรได้ และในเรื่องการเรียนรู้ของบุคลากรเพื่อส่งเสริม Core Competencies

หมวดที่ 3 วัฒนธรรมในเรื่องการจัดการความรู้ พบว่า การจัดการความรู้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.55$) หมายความว่า องค์กรส่งเสริมและให้การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรให้ตระหนักถึงการสร้างและเพิ่มพูนคุณค่าให้แก่ผู้ใช้บริการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเรียนรู้เป็นเจ้าหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกคน โดยเจ้าหน้าที่ได้ให้ความสำคัญในการเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดการสร้างวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขึ้นภายในองค์กร

หมวดที่ 4 เทคโนโลยีการจัดการความรู้ พบว่า การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการความรู้ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.31$) หมายความว่า เทคโนโลยีช่วยให้ทุกคนสื่อสารและเชื่อมโยงกันได้ที่ทั้งภายในภายนอกองค์กร องค์กรได้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเน้นความต้องการของผู้ใช้ และเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้นก่อให้เกิดคลังความรู้ขององค์กร

หมวดที่ 5 การวัดผลการจัดการความรู้ พบว่า ในการวัดผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.32$) หมายความว่า องค์กรมีวิธีการเชื่อมโยงการจัดการความรู้ กับผลการดำเนินงานที่สำคัญขององค์กร และองค์กรมีการกำหนดตัวชี้วัดของการจัดการความรู้โดยเฉพาะ

จากผลการประเมินองค์กรตนเองเรื่อง การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 สรุปได้ว่า ภาพรวมของการจัดการความรู้อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) กระบวนการจัดการความรู้ 2) ภาวะผู้นำ 3) เทคโนโลยีการจัดการความรู้ และ 4) การวัดผลการจัดการความรู้ ส่วนวัฒนธรรมในการจัดการความรู้ ขององค์กรอยู่ในระดับดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการความรู้ เห็นความสำคัญของการจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อใช้ดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินกิจกรรมมีเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ ได้แก่ 1) ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่เรื่อง การจัดการความรู้อย่างจริงจัง เพื่อให้เจ้าหน้าที่เกิดการเรียนรู้ กระตุ้นให้เห็นความสำคัญ และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม และ 2) ควรกระตุ้นการเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยให้ทุกคนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างแท้จริง.